

(KANS)ARMOEDE 7X7

Bronnenkaart 4 :

WERKEN IN DE KLAS/ LEERINHouden WAARBIJ TAAL EEN ROL SPEELT

Werken in de klas

De aangeboden leerinhouden zijn voor hen soms onherkenbaar en levensvreemd. Ze vormen niet echt een klankbord voor datgene wat zij ervaren en beleven. De handboeken, de verhalen, de opdrachten, de vragen zijn vaak onrealistisch en bieden niet direct identificatiemogelijkheden. Vele tekstjes uit leesboekjes hebben voor deze kinderen een wrange smaak. Ze lezen over papa's die naar kantoor vertrekken en helpen bij knutselwerkjes, mama's die leuke spelletjes spelen en op woensdagnamiddag met de kinderen naar het museum trekken.

Tegelijk wordt op de sociale bagage en de soms sterk ontwikkelde zelfredzaamheid onvoldoende ingespeeld. Het stelt hen nochtans dikwijls in staat om in het onderwijs op een vrij comfortabele manier te overleven. Hier laten we kansen liggen om hun zelfvertrouwen en zelfwaarde gevoel te ondersteunen.

Aandachtspunten of suggesties:

- Het onderwijs laten aansluiten bij concrete ervaringen: zorgen voor concreet materiaal, bezoeken plannen in de buurt.
- Nuttige zaken aanleren zodat 'leren' echt zin krijgt: het fietsen oefenen in de kleuterklas, reclamefolders uitpluizen in de lagere school.
- Inspelen op herkenbare activiteiten uit hun leefwereld: playback, timmeren en knutselen met wegwerpmateriaal.
- Zorgen voor afwisseling tussen fysieke en mentale inspanning en ontspanning.
- Kinderen meer actief betrekken bij het leerproces door variatie in werkvormen – zelfstandig werk, groepswork, zelfevaluatie - en ze hierbij ondersteunen.
- Boeken aanbieden waarin kinderen zich herkennen.
- Voldoende gradaties inbouwen zodat de angst om te falen kleiner wordt.

Leerinhouden waarbij taal een rol speelt

Hogere taalfuncties zoals het redeneren, bevragen, reflecteren, rapporteren, fantaseren, anticiperen, zijn bij kansarme kinderen vaak minder goed uitgebouwd. Het luisteren naar de leerkracht en de medeleerlingen tijdens kringgesprekken, onthaalgesprekken en klassieke instructiemomenten verloopt dan moeilijk. Ze weten niet steeds waarover het gaat of ze begrijpen het niet.

Het zelf moeten spreken voor een grote groep, het antwoorden, het opkomen voor zichzelf ten opzichte van mondige kinderen ligt ook gevoelig omdat ze niet steeds beschikken over de nodige taalschat en taalstructuren om zich uit te drukken. Men lacht hen uit en hun zelfvertrouwen krijgt een deuk. De betrokkenheid op het verwoorden zakt onmiddellijk weg en het zich niet goed voelen daarbij wordt gecompenseerd door storend gedrag als afleidingsmanoeuvre of door gelaten stilzwijgen.

Aandachtspunten of suggesties:

- Taal in de eerste plaats blijven zien als een middel om contact te leggen: gebarentaal, lichaamstaal en dialectische woorden als aangrijpingspunten aanvaarden.
- De abstracte begrippen ondersteunen met bijpassende beelden door prenten te brengen bij verhalen.
- Veel kansen geven tot praten in kleine groepen en het alleen spreken voor een grote groep vermijden.
- Aan impliciete taalverbetering doen (zelf het correcte taalgebruik herhalen) hun belangstelling voor bepaalde onderwerpen benutten en aangrijpen voor taalstimulering.
- Vertellen en verwoorden wat er met of aan hen gebeurt.
- Kinderen niet dwingen om lang te blijven zitten in kringmomenten waarin ze hun aandacht onmogelijk kunnen handhaven, maar erover waken dat men in de loop van de dag goede gesprekken heeft met hen.
- Een rijk taalbad aanbieden via verhalen, prentenboeken, liedjes, rijmpjes, uitspraakspelletjes die ze aanspreken.
- Onbegrijpelijke taal decoderen: actief luisteren naar wat kinderen willen meedelen, dit zelf omzetten in begrijpelijke taal en dan toetsen aan de kinderen of dit de boodschap was die ze wilden overbrengen.
- Hun lichaamstaal aangrijpen als vertrekpunt en helpen omzetten in gesproken taal.
- Differentiëren in het taalaanbod.
- Rekening houden met het tempo, trager vertellen of een cassetterecorder inschakelen.
- De leescultuur bevorderen: kinderen én ouders vertrouwd maken met de bibliotheek, boeken uitlenen, voorlezen uit boeken en zo veel mogelijk de inhoud concretiseren met prenten en door verbanden te leggen met eigen ervaringen.